

EKOLOGICKÁ SÍŤ V SASKU: PŘÍLEŽITOST PRO PŘEŠHRANIČNÍ ÚSES?

Mgr. Jiří VLČEK¹, Jörg RICHTER²

¹Ministerstvo zemědělství ČR, stážista na SMUL v r. 2010 v rámci stipendia nadace Robert Bosch Stiftung
jiri.vlcek@goerdeler-kolleg.de

²Saské ministerstvo životního prostředí a zemědělství (SMUL),
joerg.richter@smul.sachsen.de

PRÁVNÍ ZÁKLADY EXISTENCE EKOLOGICKÉ SÍTĚ V SASKU

Ekologická síť Německa (16 spolkových zemí včetně Sasku) „Biotopverbundsystem“ je podobně jako v České republice předmětem právní ochrany. V obou případech došlo k ukotvení povinnosti vytvářet a udržovat prvky ekologické sítě do právních předpisů těchto zemí. Na rozdíl od ČR došlo k tomuto zásadnímu kroku v Německu až v roce 2008 (Spolkový zákon na ochranu přírody „BNatSchG“). Z pohledu časového zpoždění za českým ÚSES lze však v německém případě pozorovat návaznost na směrnici o stanovištích (92/43/EHS) a soustavu Natura 2000.

Německý spolkový zákon BNatSchG ukládá povinnost jednotlivým spolkovým zemím vytvořit ekologickou síť a zajistit její propojenost v rámci Německa s cílovou plochou 10 % Spolkové republiky. Mezi prvky Biotopverbundsystem náleží: národní parky a národní památky, oblasti Natura 2000, biosférické rezervace nebo jejich části, biotopy, další elementy (plochy „přírodního dědictví“, „zelený pás“ v oblasti bývalé železné opony, části „CHKO“ a přírodních parků, prvky smluvní ochrany, toky a povrchové vodní plochy ad.). Na regionální, respektive lokální úrovni podobně jako v ČR jsou součástí sítě drobné prvky, jako jsou živé ploty, meze a „nášlapné kameny“.

Dalšími významnými dokumenty, které slouží podpoře vytváření německé (saské) ekologické sítě jsou Saský program biologické rozmanitosti (provázanost Biotopverbundsystem s územním plánováním i jeho funkce adaptace na klimatickou změnu) z roku 2007 a „Spolkový program znovupropojení“ (Bundesprogramm zur Wiedervernetzung ökologischer Systeme) z roku 2010.

SOUČASNÝ STAV EKOLOGICKÉ SÍTĚ V SASKU

Za odbornou stránku vytvoření ekologické sítě v Sasku zodpovídá Zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii (LfULG). Zatím LfULG označil oblasti nadregionálního významu, které se mají stát těžištěm sítě. Tyto plochy byly zakotveny již v Plánu územního rozvoje z roku 2003 a na jejich základě jsou v současnosti realizovány různé pilotní projekty a testovány strategie zajištění ekologické sítě. Je zaváděn vhodný management vybraných ploch volné krajiny, lesních i vodních ploch spolu s dalšími opatřeními péče o krajinu.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Velmi významnou roli v Německu (Sasku) hraje mezíresortní spolupráce, ale i spolupráce státu se zájmovými sdruženími, organizacemi i výzkumnými centry. Např. při

výstavbě dopravní sítě, kdy hrozí fragmentace krajiny, jsou důležitými partnery v jednáních státních orgánů německý svaz automobilistů (ADAC) i německý svaz myslivosti (DJV). Obě organizace se v roce 2010 přihlásily ke spolkové strategii znovupropojení ekologických systémů; v zájmu myslivců je zajistit ochranu migrující zvěři prostřednictvím výstavby ekoduktů, zájem ADAC spočívá v bezproblémovém plánování a výstavbě nových úseků silnic a dálnic.

Role výzkumných institucí je patrná v procesu shromažďování a analýzy základních dat, což je předmětem např. výzkumného projektu Technické univerzity Drážďany TransEcoNet. TU Dresden aktivně spolupracuje na projektu s osmi mezinárodními partnery (mj. AOPK ČR) i se saskou státní správou (SMUL). Projekt se zabývá mapováním konektivity přírodně významných ploch a odhalováním „hluchých míst“ (gap analysis) se zaměřením na příhraniční regiony nejen Sasko a České republiky. Cílem projektu je vedle sběru a analýzy dat poskytnout podklady k rozhodnutím státní správy v oblastech územního plánování, ochrany biodiverzity i kulturního dědictví.

LITERATURA

Analysen und Trends: Biotopverbundsystem in Sachsen. Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie. Interní materiál úřadu.

TransEcoNet: mezinárodní projekt Technické univerzity Drážďany.
www.transeconet.eu